

Дзвоник

№89

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 7 рік видання, серпень, 2014 рік

Прапор України

Наш прапор

Крилатий вітер розвиває стяг –
Блакить із золотом на нім переплелися,
Наш прапор майорить неначе птах:
Народ не вмер й нікому не скорився!

Ми пишемо історію землі,
Своєї незалежної країни,
Ми – громадяни, хай іще й малі.
Держава наша – вільна Україна.

З часів далеких відгомін іде
Про прадідів відвагу, мужність, славу.
Наш прапор житнім золотом цвіте;
Він – символ незалежної держави.

Знамення сяє сонцем золотим,
Небесною виблискує блакиттю...
З ним здобували все, що є святим;
І нас із ним нікому не скорити!

Світлана Коробова

Дзвоник (Clopotel)

№ 89, 2014 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над **Дзвоником** працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк
Редактор: Тереза Шендрою
Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1
București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * гумор

Дзвоник завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме надіслані
вами спроби!

**23 серпня в Україні відзначається День
Державного Прапора.**

**Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!**

Павло ЧУБИНСЬКИЙ

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Ще не вмерла України ні слава, ні воля.
Ще нам, браття українці, усміхнеться доля.
Згинуть наші вороженьки, як роса на сонці,
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Душу й тіло ми положим за нашу свободу
І покажем, що ми, браття, козацького роду.
Станем, браття, в бій кривавий від Сяну до Дону,
В ріднім краю панувати не дамо нікому;

Чорне море ще всміхнеться, дід Дніпро зрадіє,
Ще у нашій Україні доленька наспіє.
Душу, тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

А завзяття, праця щира свого ще докаже,
Ще ся волі в Україні піснь гучна розляже,
За Карпати відоб'ється, згомонить степами,
України слава стане поміж ворогами.
Душу, тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Ліна КОСТЕНКО

Усе моє, все зветься Україна
...Буває, часом сліпну від краси,
Спинюсь, не тямлю, що воно за диво, -
оці степи, це небо, ці ліси, -
усе так гарно, чисто, незрадливо,
усе як є – дорога, явори,
усе моє, все зветься Україна.
Така краса, висока і нетлінна,
Що хоч спинись і з Богом говори...

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

(XXVII)

Петрусь оклигав. Щось дивне, невідоме верталось до нього, якого так щиро бажав, бо воно огортає його своєю лагідною свіжістю. Не радів, бо сил не було, але всім тілом відчував, що хтось йому підсоблює. Так бувало, коли він загрузав у мочарі, або не зміг подолати крижастий ріг. Тоді батько простягав йому руку, підбадьорював, гейкав, заохочував і він виходив живий здоровий на сухе місце. А перепочивши, вони далі ішли шукати чарівні гриби. Петрусеві такі трафунки навіть подобались. Після їхнього подолання він відчував себе мужнішим, готовий ще раз довести, що може подужати себе.

«Синку – говорив батько, – не завжди треба йти напролом».

«А як, батьку?»

Батько на хвилюку-дві задумувався, складав дашком чоло і через деякий час радив йому. «– Про все треба заздальгідь поміркувати. А діяти – це не завжди гаряча справа. Так мене батько вчив і, гадаю, не помилявся. Він усім допомагав чим тільки міг. І люди любили його.

– Що дід?

– Ти про нього довідаєшся, коли доростеш.

– А коли доросту?

– Швидко. Тобі вчитися треба.

– Хіба я з останніх?

– Ні, синочку, ти в мене наймудріший».

Снувалися мовлені колись слова. Петрусь, мов легкокрилля передавніле, згадував їх, та насамперед перед ним проходив тьмянний образ батька, повний багажник грибів, сосновий праліс, шалений гуркіт машин. А далі пам'ять обривається. Тільки мерехтливі клаптики сновигають у пам'ті, не дають осістись, а час від часу несподівано своїм безжальним терням вриваються в його душу, нагадуючи про нерадісні дні.

Осінь стояла тепла, погідна. Пахло до одуру грибами. Запах стелився майже на все село. Сосновий бір чомусь поник, і вони поховали батька не на кладовищі, а скраю нього, побіля залізниці, яку батько так любив.

«– Слухай, синку, тільки півень і паровоз так гарно співають.

– Як це співають? – питав Петрусь.

– А ти добре прислухайся. Воно таке чарівне оце перегукування.

– Півень так, то він у нас у загороді, а паровоз?

– Усе має свій голос, тільки треба його любити.

– Та я їх, тату, люблю.

– Знаю, що не розчаруєш мене.

– Я теж. Тут зріс і привик до них. Вони для мене як годинник.

– Авжеж, синку. Кожна людина в житті має свою зірку. Навіть свою хвилину. Як небо...»

Ірина МОЙСЕЙ

БУЛИ У ГАНУСІ ДУЖЕ ЛЮТІ ГУСИ

Хто не знає веселу дитячу пісеньку: «Жили у бабусі два веселі гусі...» Тільки у Ганусиної бабусі їх було не два, а цілих два десятки, і не білі та сірі, як у пісеньці, а жовті і пухнасті. Принаймні жовтими і пухнастими вони були спочатку, коли тільки Ганусю привезли батьки в село. Радощам Ганусі не було меж – цілісіньке літо вона проведе у бабусі й дідуся. Хоч ще зовсім маленька, але вже добре знає, що тут справжній рай. Чи, краще сказати, маленьке королівство, де вона буде принцесою, а бабуся і дідусь будуть їй в усьому догоджати.

З перших днів Гануся ознайомилася зі всім господарством. Вона дуже любила тварин. Любила і корову Зірку, і двох кізочок Маньку і Дуську, любила пса Бровка і кота Ваську, півня і курей, – одним словом всіх. Та найбільше до душі їй припав табунець гусенят. Може тому, що бабуся купила їх на ярмарку, і в них не було мами-гуски. От у курчат, наприклад, є мама-квочка, а гусенята самі-саменькі, нема кому ні пригорнути, ні розуму навчити. Тож і вирішила Гануся взяти їх під свою опіку і, так би мовити, зайнятися їх вихованням.

Кожного ранку, погодувавши гусенят, Гануся із бабусею гнали їх до ставка купатися. Точніше гнала їх Гануся, бо бабуся з прутиком в руці повільно ступала позаду, а внучка, розвівши руки в сторони, дзвінко «гуляла» і підганяла своїх підопічних,

які, ніби повторюючи рухи свого командира, широко розвівши крильця, галасливо бігли вулицею, та так лопотіли лапками, що аж курява здіймалась. А потім гусенят залишали на пасовиську біля ставка. Увечері все повторювалось, тільки в зворотньому напрямку – від ставка додому.

Добре годовані бабусею, викупані і напашені, двічі на день треновані Ганусею,

гусенята швидко підросли. Згодом вони почали перетворюватися на гусей, як у тій відомій пісеньці, одні – білі, другі – сірі. Були і треті – біло-сірі, чи навпаки, для Ганусі це не мало значення, головне, що її підопічні з кожним днем бігають все швидше

і ростуть так, що ось-ось доженуть зростом її саму. А ще дівчинку тішило, що гуси розпізнають її голос; лиш зачують здалека її дзвінке «Гулі-гулі!», відзиваються голосним геганням і вже шикуються в стрій на березі ставка. Сусіди, які виходили на пасовисько, – хто за своїми гусами, хто за качками чи телятком, – весело спостерігали за сценою і жартували: «Швидше, Ганусечко, твоя команда вже вишикувалась і готова до вечірнього тренування!». Та скоро всім стало не до сміху.

Чому так змінилась поведінка гусей – ніхто не знав. Можливо вони й справді вірили, що Гануся їх мама і тепер, коли вони підрости і, мабуть, почали вважати

Людмила МИХАЛЕЙКО

ДОБРИ СЕРДЕЧКА

Кучерява дівчинка Марія
 Для мами – щастя і надія.
 Років три їй скоро буде,
 «Дуже спритна!», – кажуть люди.
 Ще не вмiє вимовляти,
 Проте вмiє малювати:
 «Таке серце у татуса,
 А це гарне у бабусі.
 І для мами це кругленьке,
 У Оленки ще маленьке.
 Ото в братика Миколи, –
 З ним не сваримось ніколи.
 Оце серце в дiдуса –
 Ось моя родина вся!
 Це для тiтоньки Оксани,
 Мiсця кожному тут стане.
 Для Тарасика й Даринки,
 І сусiдоньки Маринки,
 Добрій дiвчинцi Катрусi...
 Я утоми не боюся!
 Ще для тих, кого не знаю,
 Але з радiстю вiтаю.

Ну, напевно, всiх згадала.
 Ой, своє не в малювала!»
 Так ..., Марiйка уже знає,
 Що людина кожна має
 Чуйне СЕРЦЕ, ніжне, щире,
 Лагiдне, дуже вразливе.
 На малюнку ось таке –
 Кругло-гостре і плоске.
 Придивись, може там є
 Добре серце і твоє?

себе дорослими, вирішили, що охороняти Ганусю – то їх родинний обов'язок. Коли Ганусі не було поряд, вони були гуси, як гуси. Лиш з'являлась дівчинка, гуси ставали лютими і безжальними. Витягуючи говгі шиї, вони сердито шипіли і кидалися всією зграєю на кожного, хто посмів наблизитися до Ганусі. Бувало діставалось і телятам, і коровам, а що вже говорити про людей. Коли Гануся зі своєю командою йшла вулицею, всі зустрічні переходили на другий бік, а то й старались зайти в найближче подвір'я і, зачинивши хвіртку, вже звідти жартували: «Оце так охорона! І прези-

дент позаздрив би!» Гануся сміялася, а гуси, схоже, жартів не розуміли, люто зиркали і шипіли на жартівника.

Та літо минуло. Приїхали мама з татом і забрали Ганусю – їй пора в садочок. Гуси, втративши свого командира, по-смирніли. Ніхто їх більше не гонив вулицею, самі ходили до ставка, самі поверталися додому. Лиш подеколи сусіди усміхалися, коли чули, як бабуся свариться: «Ну чекайте, чекайте, лайдаки! От приїде Гануся, я їй все розкажу», – лякала вона гусей, а ті у відповідь голосно гегали, мабуть, допитувались: «Коли, коли ж вона приїде?»

Михайло Гафія ТРАЙСТА

ПРИГОДИ ЛІСОВИХ ДРЧЗІВ

ЛИС МИКИТА ХИТРИЙ НА ПЕРЕГОВОРАХ З СТРАШНОЮ АФРИКОЮ

Почувши, що страшна Африка в печері за річкою, Лис Микита Хитрий вирушив на переговори з нею. Хоча, правду говорячи, в нього не висідало хоробрості на такий великий вчинок, але думав скористатися своїми хитрощами, бо що ж не говори, але такого хитрого, як він, не знайдеш на весь ліс. Не одного він перехитрив і не з таких крутих ситуацій викручувався, то викрутиться і цього разу.

З кожним кроком, що наближав Микиту до печери, в якій заховалася Африка, його серце калатало чимраз сильніше.

Але він переборював свій страх мріями про те, що стане лісовим царем, – Вельможний Цар Микита Хитрий! І чому б йому не стати царем? Колись то лісовий престол вимагав сильного володаря, але зараз вже не ті часи, тепер тільки мудрий володар може утримати мир і спокій у своєму царстві, а він це зробить. Всі побачать, що він більш підходящий до лісового царського престолу.

А ось і печера! Микита Хитрий перейшов річку і несміло покликав:

– Пані Африко!

Але йому навіть відлуння не обізвалось. Навкруги все спало в нічній тишині, тільки місяць мерехтів у плесі серед річки.

– Всемогутня Африко-о-о! – посмілішав Микита.

– ... рико-о-о!.. – відбився його голос від скелі, в якій знаходилася печера.

«А якщо Сойка збрехала, якщо вона не бачила Африку? – майнула думка в голові Микити. – Якщо вона хотіла тільки насміятися наді мною?... Ех, клята-триклята Сойка! Я ж покажу їй, як насміятися з мене, з царського радника, та що я говорю: з царського радника? З самого Пресвітлого Царя Микити Хитрого!», – розлютився Лис і як гукне:

– Афри-и-ико-о-о!...

– ... ри-и-ико-о-о!.. – відмовила скеля і знову все затихло.

Та коли Лис відвернувся плечима до печери, страшний-престрашний, та що я говорю страшний, жажливий-прежажливий дикий рик спочатку прикував його до каменя, на якому стояв, а далі повалив з ніг.

– Гх-х-хто-о-ож-ж-ж по-о-осмі-і-ів тур-р-рбу-у-ув-а-а-ати мі-і-ій со-о-он!..

Лисові здалось, що це скеля повалилася на нього і задавила на смерть, але коли побачив, що йому вдалось махнути хвостом, а потім кивнути вухом, дав собі справу, що він не мертвий, зібрав всі свої сили, піднявся на ноги і відповів:

– Я Лис Микита Хитрий, радник Вельможного Царя Ведмедя Бурмила! Заспаного, сина Бурмила Тихого, внука Бурмила Славного і хочу з вами вести переговори.

– Г-г-гов-о-о-ри!

– Я хочу з вами вести переговори, щоб врятувати наш ліс від вашого страшно-го нападу.

– А-а-а я-я-я не-е-е буду-у-у на-а-апа-а-ада-а-ати на-а-а ва-а-ас! – відповіла тим самим страшним голосом Африка.

– Тоді, Ясносвітліша та Ясновельможніша Пані Африко, я вас запрошую завтра до нас у гості, – зрадів Микита Хитрий.

– Я-я-я не-е-е ходж-ж-жу-у-

у в г-г-гості-і-і!

– Я можу вам заплатити за ваш труд, – почав вдаватися до хитрощів Микита.

– Що-о-о ти-и-и ме-е-ені-і-і да-а-аси-и-и?!

– Що попросите, те і дам: срібла, золота, грошей, що попросите, те і дам, лиш приходьте.

– Цар-р-рську-у-у чаш-ш-шу!..

– Та вона ж з дубового дерева, не варта нічого! – крикнув радо Микита Хитрий і враз пожалів, що таке сказав.

– Пр-р-рине-е-еси-и-и її-і-і!..

– Та я радо вам її принесу, таки-такісеньки через півгодини вона ваша, – не знаходив собі місця Лис, що йому так дешево обійдеться.

– По-о-оста-а-ав її-і-і на-а-а ка-а-амі-і-інь, на-а-а яко-о-о-ому-у-у сто-о-оїш-ш-ш!.. – наказала Африка.

– Та я таки-такісеньки, – кинувся Лис до Палацу за царською дубовою чашою, з якої Бурмило Заспанний пив мед.

Марія ЧУБІКА

Незнайомка (II)

Одним за другим, коли сонячні, а коли дощові, довгі літні дні скоро минули. Майже щодня ми з внучкою сідали біля вікна, щоб побачити що є нового цікавого у нашої Незнайомки.

Ми запримітили, що вже частіше прилітав і батько, який сідав на гніздо, а самка летіла, мабуть, щось поїсти та трохи розправити крила.

Одного дня лився густий-густий дощ, а сильний вітер колихав гілками дерев, немов хотів їх поламати; пташка тихо сиділа у гнізді.

В ту мить ми побачили, як самець закружляв над гніздом і собою закрити самку.

От, диво, який галантний муж, – подумала я.

– Бабусю, він задушить її, – крикнула внучка.

– Ні, дитинко, ні. Він хоронить її від сильного дощу, – пояснила я.

Коли буря вщухла, він встав і полетів. Через кілька днів я побачила, як пташка кудись полетіла, залишивши гніздо, але за якісь хвилини самець вже сидів у гнізді, щоб, боронь Боже, яйця не простудилися.

– Це значить, що він добрий батько, – сказала Алочка.

І от, нарешті, одного гарного сонячного дня, коли самка полетіла за поживою, ми побачили, як із гнізда показалися чотири рожеві розз'явлені роти-дзьоби.

– Значить, вони вже вилупилися із яєчок і просять їсти, – сказала внучка.

Дбайлива, любляча мати і тато з того дня невтомно літали і приносили їм поживу.

– Малятка мають пір'я? – запитала дівчинка.

– Алочко, малята тепер голі. Пір'я виросте опісля.

– Бабко, бабусю, ходи-но сюди. Їх тато приніс їм їсти, – крикнула мала, і я з цікавістю глипнула на гніздо.

І насправді, там були вони обидвоє – мати і батько. Він годував їх.

– А чому в них такі великі ротики? – запитала внучка.

– Щоб міг увійти в нього черв'ячок, – відповіла я.

Батьки полетіли знову за поживою, а малі прилипли у гнізді, але ненадовго.

Опісля почали висовувати із гнізда свої голівки і, мабуть, кричали, але вікно було закрите і ми не чули їхній писк.

– Я тепер добре бачила, які вони голі, – сказала внучка.

– Таких новонароджених пташат хлопці називали «галапучатами», – сказала я.

– Як цікаво, – мовила Алочка, не відводячи очей від гнізда, щоб не втратити ще якийсь цікавий момент із життя галапучат.

Мати повернулася із поживою, яку по порядку сунула у рожеві ротики своїх любимців.

Ситі, вони скоро заховалися під її теплі крила. Тепер ми побачили сірий пух на їх голівках.

Сонечко вже починало потавати за горизонт, залишаючи за собою червоняву, ще гарячу смугу, немов усмішку для маленьких новонароджених пташенят.

Сторінка народознавства

Яблучний Спас

Другий Спас – це свято перетворення Спаса нашого – Ісуса Христа, що відзначаємо 19 серпня. Він же – яблучний Спас, найважливіший з трьох. За церковними переказами, колись дуже давно в цей день узяв Ісус Христос Петра, Якова та Іоана й повів їх на високу гору. Там він прямо на очах у здивованих людей змінився: обличчя його засяяло, одяг став білий, аж ясний. До того ж явилися їм Мойсей та Ілля й вели розмови з Ісусом Христом. А з хмари почувся голос: «Це син мій улюблений, у котрому моє благословення. Його слухайтеся». Ось яке перетворення Сина Божого мається на увазі.

У народі це свято називають другим, або яблучним Спасом. У церкві в цей день святять фрукти (груші, яблука), мед і жито-пшеницю. Саме від цього дня можна їсти яблука. Здебільшого родина урочисто сідає за стіл після повернення із церкви. Яблука під час цього святкового обіду найкраще смакують зі свяченим медом.

Цього дня поминають померлих родичів. Це третій день протягом року, коли забуті покійники можуть вийти на землю. Боятися цієї події не треба, просто треба вчасно поминати померлих, згадувати їх добрим словом – і в цьому разі вони ніколи живих людей не турбуватимуть.

НАРОДНІ ПРИКМЕТИ

* Якщо день цей сухий, значить, уся осінь буде сухою, а якщо мокрий, то, відповідно, й уся осінь такою ж.

* Ясний день віщує морозну і заметільну зиму.

* Погода цього дня показує, якою буде погода на Покрову (14 жовтня).

Боже, вислухай благання

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

Ніжно, мелодійно

Не- бе- са про- зо- рі, Як гли- бінь рі- ки.

3

Па- да- ють, як зо- рі, З я- во- ра лист-ки.

5

Codetta

За- жу- ри- лась квіт- ка, За- жу- ри- лась квіт-ка.

1. Боже, вислухай благання:
 Нищить недоля наш край,
 В єдності сила народу,
 Боже, нам єдність подай.

2. Боже, здійми з нас кайдани,
 Не дай загинути в ярмі,
 Волю пошли Україні,
 Щастя і долі дай їй.

Вільгельм ГАУФ

МАЛЕНЬКИЙ МУК

Звичайно, баба у всьому звинувачувала Мука і починала його лаяти за всі бешкети і збитки, зроблені ним. Муку було дуже сумно, що він не знайшов бажаного щастя в хаті своєї нової господарки, і він навіть надумав покинути службу, але заявити про це вагався.

Прибираючи кошачу кімнату, маленький карлик часто звертав увагу на сусідні двері, які завжди були замкнені. Йому ні разу не доводилося бачити, що за тими дверима, хоч кілька разів Мук чув, як вони розчинялись і зачинялись, коли Аґафця ішла кудись, а за дверима щось починало шелестіти.

Раз колись, вранці, коли Аґафці не було дома, якийсь собачка підскочив до Мука, схопив його зубами за вбрання і став тягти кудись за собою. Маленький Мук любив цього собачку, грався з ним, і на цей раз не хотів йому зробити нічого неприємного і пішов за ним.

Цуцик попереду потяг його в спальню Аґафці, а потім в сусідню кімнату, і як здивувався Мук, коли угледів, що зараз він стоїть у тій кімнаті, де йому так хотілося побувати.

З цікавістю він почав нишпорити всюди, сподіваючись натрапити на золото або на щось інше, не менш коштовне, але крім лашхміття та старовинної посудини там нічого-сінько не було.

А проте одна з хрусталих речей була настільки гарна, що

мимоволі приковувала увагу. Мук узяв її в руки і став вертіти, не помітивши, що вона прикрита покриткою, яка раптом злетіла і розбилася на дрібні черепочки.

Довго стояв над нею Маленький Мук, тремтячи від жаху. Тепер лишалося одне: якомога швидше тікати від бабиних стусанів. Угледівши в кутку пару величезних черевиків, Мук, за порадою собачки, швидко перемінив їх на свої, які були вже досить підтопані, взяв паличку з левиною головкою і вийшов з кімнати.

Потім він накинув плащ, обмотав голову батьківською чалмою, засунув за пояс стилет і – давай бог ноги.

Біг він так швидко, як ще ніколи не бігав, ніяк навіть не міг спинитися.

Згодом він помітив, що це залежало від його черевиків, які все сунулися вперед і вперед, не звертаючи уваги на втому карлика.

Як не хотілося Мукові стати і відпочити, але він не міг. Розсердившись, карлик крикнув: «Стійте!» Черевики стали. Маленький Мук у знеможі впав на землю і в ту ж хвилину заснув.

Уві сні йому приснився той самий собачка, який завів його в кімнату Аґафці. «Любий Муку! – прошепотів він карликові на вухо. – Ти зовсім не вмєш поводитися з черевиками. Коли треба тобі йти, то варто лише тричі покрутитися на одному закрутці, і ти підеш куди слід, а паличкою знаходитимеш скарби. В тому місці, де

закопане золото, вона сама стукне тричі, а де срібло – двічі».

Прокинувшись, він довго думав про такий надзвичайний сон і рішив поспробувати. Обувши черевики, він підняв ногу і став вертїтися на закаблуці, але величезна голова перехилилася його то сюди, то туди, і він декілька разів мусив падати прямо носом, однак це його не спинило, і він, якось тричі перевернувшись на закаблуці, захотїв побувати в найближчїм великїм мїстї. Черевики разом з ним піднялись у повітря і швидше вітру понесли його попід хмарами. Не встиг він добре й опам'ятатися, як був уже в мїстї біля королївськї палати. Вартовий, що стояв біля брами, спитав – що йому треба.

– Я хотїв би найнятися до короля за скорохода, – вїдповїв Мук.

– Ти з своїми куцями нїжками хотїв би бути скороходом? Та геть собі, поки не битий, бо у мене зовсїм немає часу розмовляти з кожним дурнем!

Мук хотїв уже попрощатися і піти, але його угледїв дозорець над палатою і сказав, що він чув усю розмову і, зацікавившись, їде до короля розповїсти йому про цю пригоду.

Король, як людина веселої вдачї, схотїв себе потїшити. Для забавки він вїбрав луку, щоб усї могли добре бачити, і, скли-

кавши всю родину і всю свою челядь, послав по Маленького Мука. Мук прийшов і низько вклонився. Угледївши карлика, люди не могли вдержатися вїд смїху та галасу, однак Мук на це не звернув нїякїї уваги і став врівнї з другим скороходом, щоб бїгти.

Спочатку скороход наче став переганяти Мука, але швидко Мук, за допомогою своїх черевиків, догнав і обїгнав свого супротивника, прибїг, куди було призначено, значно ранїше. Всї вїд задоволення почали бити в долонї і голосно кричати: «Слава Маленькому Муку, переможцю в бїганнї наввипередки». Сам король, покликавши Мука, сказав йому ла-

скаво: «Я роблю тебе своїм лейб-скороходом; ти завжди мусиш бути при моїй особї. Жалування матимеш по сто червїнцїв на рїк і обїдатимеш разом з моїми головними слугами».

Мук був на сьомому небї. Він думав, що нарештї найшов щастя, якого так довго шукав, і почував себе якнайкраще.

Однак другї його не полюбили. їм було не до вподоби, що якийсь непоказний і нїкому не вїдомий карлик зразу зайняв таку високу посаду. Мук це помічав і часто журився.

Переклад Олександра ОЛЕСЯ

(Продовження в наступному номерї)

Корнелій ІРОД

С Е Р П Е Н Ь

Серпень – останній місяць літа. Але зараз, безумовно, він і найголовніший період цієї пори. Бо виростити врожай – важлива справа, але землероби свідомі, що вчасно зібрати збіжжя – ще важливіше. Тому люди вважають серпень вінцем року, з яким пов'язують найдорожчі свої надії. Не лише трударі землі свідомі того, що «серпень втоми не знає – все збирає, припасає», оскільки «один серпневий день рік годує».

Зі всіх місяців українського агрокалендаря серпень найбільш важливий на «перепочинкові дні», на свята та інші обрядові моменти. Для серпня існує золоте правило, мудро конкретизоване в народному прислів'ї: «У хліба короткі ноги – як утече, то й довгими не наздоженеш!».

Щодо назви останнього місяця літа вона пов'язана з жнивими. Слово «серпень» походить від серпа, тобто від того знаряддя, яким віками жали пшеницю, ячмінь, жито та інші зернові. Це слово має загальнослов'янське значення. У польській, чеській та словенській мовах восьмий місяць називається відповідно **серпень**, **српн** та **велікі српан**; щоправда, словенці мають і **малі српан**, який відповідає українському липню. Слід підкреслити, що в південних слов'ян, де жнива починаються раніше, ніж на українських полях, ця назва стосується липня; так у болгар сьомий місяць називається **сръпан**, а в сербохорватів **српань**. Також цікаво знати, що серед слов'янських народів білоруси надали останньому місяцю літа найсвоєріднішу назву – **жнивець**.

Решта європейських країн запозичили назву останнього місяця літа від давніх римлян – спершу він називався **секстеліс** (тобто сьомий місяць за річним циклом), а відтак **август**, на честь імператора Октавіана Августа, який уславився багатьма перемогами саме в кінці літа.

Отже серпень пора жнив.

Коли кінчалися жнива, плелися й обжинкові віночки, котрим приспівували:

*Коло віночка, коло,
Дождемо жито скоро
Із спором-спорицею –
Житечко з пшеницею.
А вже жито дожали,
У віночок в'язали.*

І також:

Ой котився віночок по полю

Да й просився до господаря в комору:

*– Пусту мене, господарю, в комору,
Нехай я в коморі відпочину.
Нехай я в коморі відпочину,
То я піду на зиму на ниву.
Як ти мене, господарю, ізбережеш,
То багатії урожаї ізбереш,
Із одного мого колосочка
Та й виросте житечка повна бочка.*

Плетений вінок ставили на голову дівчини і з піснею йшли до господаря:

*Ой зажинки, господарю, зажинки,
Готуй, готуй, господарю, серпинки.*

*А в нашого господаря сивий кінь,
Об'їждає усю ниву, як сокіл.*

*А він свої кіпочки рахує,
А він своїм женчикам дякує.*

*– Ой дякую, женчики, за жнива,
Моя нива вам рученьки втотмила.*

Така важлива праця як збирання врожаю породила і багато інших різноманітних жнивварських пісень:

*За горою, за крутою
Росте жито з лободою.
Там дівчина жито жала,
В правій руці серп держала.
В правій руці серп держала,
А лівою прибирала.*

*Назад себе жменьки клала,
Вернулася – позбирала
Да в снопочки пов'язала,
Да в кіпочки поскладала.*

Або ж:

*Ой вип'ємо, родину,
Щоб нам жито родило,
І житечко, і овес,
Щоб зібрався рід увесь,
І пшениця, і ячмінь,
Щоб нам жити смачній!*

У серпні є також кілька церковних свят, серед яких люди особливо святкують Преображення

Господнє (6 серпня за новим стилем або 19 за старим) і Успення Пречистої, або Великої Богородицю (15 числа за новим стилем, 28 за старим). Селяни вважають за святий обов'язок віднести до церкви на посвяту овочі, фрукти, гриби, мед, хліб – щедрі віддарунки природи. До Успення, тобто до кінця серпня, мали бути зібрані всі фрукти. Тому є така примовка:

*Пречиста по груші ходила,
Пречиста мішок загубила.
– Спасику-братику, оддай мені мішочок –
Не буду ходити в твої лісочки!*

Після Успення, поступово, починають відлітати перелітні птахи: ластівки, лелеки й інші. А відліт журавлів в день Великої Богородиці віщує ранню зиму.

Як і у зв'язку з іншими місяцями року, і про серпень український народ склав – на основі досвіду і спостережень багатьох віків – притаманний аграрний прогностик і цінний скарб образних висловів:

*Двічі літо не буває.
Що літом родить, то зимою не шкодить.*

*Той, хто шукає в серпні холоду, натерпиться
взимку голоду.*

У серпні спина мліє, а зерно спіє.

Принеси нам, серпне, стільки кіпок, як у небі зірок.

*У серпні рибку ловив та й урожай загубив –
зимою нічого їсти.*

Як у серпні дбаєм, так зимою маєм.

Серпневого дня зимовим тижнем не заміниш.

*Змарнуєш на жнивях хвилину – втрапиш не
одну зернину.*

Хмари зачепилися за гай – буде грибів урожай.

*Затягнулися дощі на багато днів – не чекай
грибів.*

*Якщо хочеш грибів назбирати, треба до схід
сонця вставати.*

Грозивий серпень – на довгу й теплу осінь.

Якщо вранці трава суха – з обіду захмариться.

Горобці літають зграйками – на суху і ясну погоду.

*Якщо хмарно, а бджоли не ховаються у вулик і
продовжують літати в поле – дощу не буде.*

*Качки та гуси кричать, полощуться і б'ють
крильми – на грозу.*

Стерня, ламаючись, тріщить – на дощ.

Парує туман над лісом – пора йти по гриби.

*Комарі, мухи та інші комахи набридливі – на
дощ і негоду.*

Якщо в тиху погоду шумить ліс – перед грозою.

*Якщо вітер вдень дме з річки на берег, а ввечері
з берега на річку, то чекай хорошої погоди.*

*Встановився східний вітер – припиняться
літні дощі.*

*Вранці з'являється густа роса й туман – на
паркий день.*

*Рибалки знають: якщо вітер вдень дме на
суходіл, а ввечері навпаки – із суші на воду, здій-
маючи бриз, – чекай доброї погоди.*

*Місяць-молодик «висить» ріжком униз так, що
на його ріжку «відро з водою вдержиться» – неза-
баром чекай дощу.*

*Якщо по дощі на небі веселка – на третій день
знову буде дощ.*

Чистий схід сонця – на суху погоду.

*Якщо сонце сходить дуже яскраво і хмари
навколо нього почервоніли – цього дня буде дощ з
вітром.*

*Блимання зірок – ознака погіршення погоди з
посиленням вітру.*

*Якщо ввечері зірки світять ясно – буде теп-
лий, сонячний день, коли зірки тьмяні – на дощ.*

*Блідий місяць – на негоду, чистий і яскравий –
на хорошу погоду.*

*Якщо бур'яни влітку ростуть особливо високо
– зима сніжна.*

Перед дощем реп'ях розкриває свої колючки.

*Якщо в серпні з'явиться жовте листя на дере-
вах – на ранню осінь.*

*Якщо влітку на вишні є цвіт – на теплу й суху
осінь.*

Багато жолудів на дубах – на теплу зиму.

*У серпні полетіли на південь журавлі – ранньою
буде зима.*

*Багато ягід на горобині – осінь буде дощовою,
якщо мало – сухою.*

*Павук широко плете павутиння – утримається
тепла погода, розташував свої тенета коле-
сом – на сушу.*

*Якщо в серпні багато павутиння – на довго-
тривалу й гошу осінь.*

*Якщо шпаки не відлітають на південь – трива-
лою й сухою буде осінь.*

*Риба виграє біля самої поверхні, а ловитися на
вудку не хоче – невдовзі піде дощ.*

*Зі ставка пахне свіжою рибою – цього ж дня
піде дощ.*

*П'явки швидко рухаються у воді – буде сильний
вітер.*

*Перед зливою раки виповзають на берег і зарива-
ються в пісок.*

Спала вода в річці – до дощу.

*Вирує життя в мурашнику – дощу найближчим
часом не буде; коли ж на поверхні мало мурах і ті
квола повзають, затаючи нірки – чекайте опа-
дів; великі мурашині купини – на сувору зиму.*

Кроти вилазять з-під землі перед дощем.

Хоч у серпні літо ще не думає подавати у від-
ставку, зате осінь уже не за горами – дні корот-
шають, ночі стають довшими й прохолоднішими,
знак, що вересень недалеко. А він, знається, запо-
чатковує золоту осінь.

І граємося, і вчилися!

ЛІСОРУБ

(До теми прищеплення вищого морального принципу – людської честі)

1. Прочитайте (прослухайте) казочку про лісоруба:

«Одного дня Данило рубав дерево біля річки. Несподівано сокира вилетіла з його рук і упала у воду. Данило не міг дістати сокири, бо не вмів плавати.

– Що мені тепер робити?– почав він журитися.– Я не маю грошей, щоб купити нову сокиру.

З води виплила русалка і запитала Данила, чого він журиться.

– Як мені не журитися?– відповів Данило.– Моя сокира упала у воду, і я не маю вже чим рубати.

– Не журися, Даниле, я дістану твою сокиру з річки.

Пірнула русалка у воду, за кілька хвилин виплила із золотою сокирою в руці і спитала Данила:

– Чи це твоя сокира, Даниле?

– Ні, це не моя сокира,– відповів Данило.– Моя сокира була звичайна, стара.

Русалка пірнула знову і виплила з води, тримаючи в руці срібну сокиру.

– Чи це твоя сокира, Даниле?

– Ні, це не моя сокира,– відповів Данило.–

Моя сокира була вже стара, звичайна. Протерта і трохи блискуча, але не срібна.

Русалка втретє попливла серед річки і за хвилину повернулася з трьома сокирами. Данилові показала стару сокиру і запитала його:

– Чи це твоя сокира?

– Так! Так! Це моя сокира. А золота і срібна не мої, – сказав Данило.

Русалка зрозуміла, що Данило – це чесна людина.– То я тобі даю всі три сокири,– сказала русалка.

Данило гарно подякував за сокири і з радістю швидко пішов додому.

Дома Данило розповів своєму другові Хомі, як він рубав дерево, як сокира випала йому з рук і полетіла у воду, і як русалка дістала з річки аж три сокири – золоту, срібну і його звичайну стару сокиру та всі три подарувала йому.

Хома також хотів мати золоту і срібну сокиру. Взяв він свою стару звичайну сокиру, пішов у ліс до річки, почав рубати дерево і навмисне кинув сокиру у воду. Сів на березі річки і ніби зажурився.

З води виплила русалка і питає його:

– Чого ти зажурився, Хома?

– Як же мені не журитися, моя сокира вилетіла мені з рук і впала он там у річку.

– Не журися,– сказала русалка.– Я дістану твою сокиру.– Пірнула вона під воду і за кілька хвилин виринула з води із золотою сокирою в руці і запитала:

Подав Іван РЕБОШАПКА

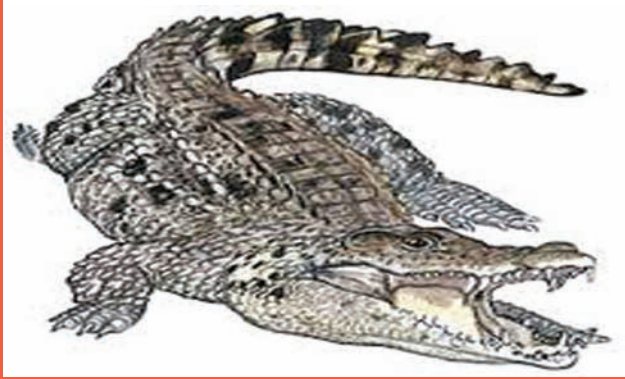
(Закінчення на 16 сторінці)

З А Г А Д К И

Не боїться ця пташка зими,
Сало любить вона, так як ми.
Жовта грудка та сиві крильця.
Здогадалися, хто це?

(вґннп)

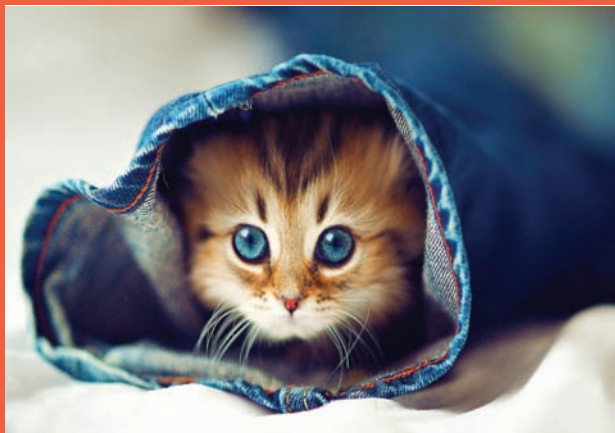

Величезний цей хижак
На людей наводить жах.
Проживає в річці Ніл
Небезпечний ...

(крокод)

Щось пухнасте сіро-біле
Молоко із миски пило,
Муркнуло після сніданку,
Захотіло ще сметанки
Роздобути на обід.
Хто це? Наш домашній...

(шк)

У лусці мої боки –
Вони холодні та слизькі.
Плавають можу досхочу,
Та усе життя мовчу.

(риба)

ЛІСОРУБ

(До теми прищеплення вищого морального принципу – людської честі)

(Продовження з 14 сторінки)

– Чи це твоя сокира, Хомо?
– Так! Так! – Голосно закричав Хома. – Це моя сокира! – І хотів уже взяти її.

– Ні, Хомо! Це не твоя сокира, – сказала русалка. – Ти, Хомо, нечесна людина. Твоя сокира стара, звичайна. Вона лежить там у річці на дні. Попливи до середини річки, пірни під воду і візьми сокиру сам.

Хома не вмів плавати. А за що був нечесним, зажерливим і обманув русалку, то не дістав ні золоту, ні срібну сокиру, але і свою втратив.

1. Хто з двох лісорубів – Данило чи Хома – поступив чесно, а хто з них – нечесно?
2. Чому поведінка Данила є чесною? А чому поведінка Хоми є нечесною?

3. Чи відомі вам приклади чесної і нечесної поведінки кого-небудь із ваших знайомих і незнайомих?

4. Як ви думаєте: чесно і нечесно поступили тільки Данило і Хома з цієї казочки, а чи так може поступати будь-хто, незалежно чим він є?

5. Чого доброго навчилися ви з цієї казочки?

ОКРУШИНИ

***

Сів метелик на травичку,
Пригадав собі дурничку.
Раз, два, три,
Ти, метелику, лети!

***

За горою кам'яною,
За стіною кістяною,
Там щука-риба грала,
Золоту пір'їну мала,
Сама собі дивувала,
Що хороше виграла.

***

Ішов кіт
Через сто воріт,
До кінця дійшов,
Котеня знайшов –
Няв!

***

Сіла качка на гніздечко,
Золоті несе яєчка.
Скільки їх там, відгадай?
Раз, два, три – і утікай!

***

Зайчик-зайчик-побігайчик,
Виніс хліба нам окрайчик,
Виніс свіжої води,
Ой, виходь жмуритись ти.

***

Йшла зозуля біля саду,
Наступили на розсаду.
І сказала: «Ку-ку-мак,
Вибирай один кулак».

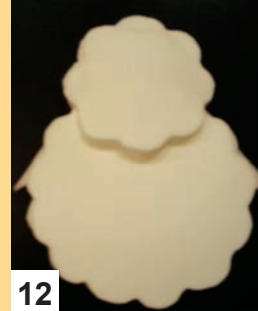
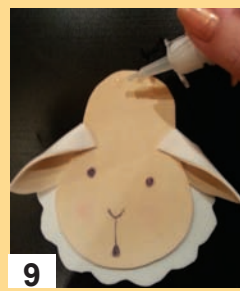
Зроби власними руками!

ЯГНЯТКО

Коробочка для дрібниці

1) Відрізаємо нижню частину пластикової пляшки, так щоб вийшов свого роду кошик. **2)** Дрібномо шматок пінопласту (polisteren). Також можна використовувати дрібненькі кульки з вати. **3)** Із білого картону вирізаємо дві великі квіточки (малюєм коло діаметром приблизно 8 см і ззовні домальовуєм пелюстки), дві менші (5 см), один круг (5 см, його розрізаємо на дві рівні половинки) і овал (висотою 10 см і шириною 7 см), із овала відрізаємо потрішки верхню частину, щоб він набув форми груші. **4)**

Два півкруга (вухка нашого ягнятка) і «грушу» (мордочка ягнятка) замальовуємо кремовою або блідорожевою фарбою. На мордочці малюємо очка, носик і рот. **5)** Кошик із пляшки обмазуем клеєм і обліплюем крупинами пінопласту. **6)** Залишаємо без покриття лише ніжки. **7)** Півкруги згинаємо замальованою стороною всередину, як показано на фото. **8)** Приліплюем вухка до голови. **9)** На зворотню сторону приклеюем велику квітку, так, щоб вона виступала вниз, наче комірець. **10)** До верхньої частини голови, лиш по верхньому краю, приклеюем меншу квіточку, утворюючи чубчик. **11)** До зворотньої частини приклеюємо ще одну більшу квітку, теж по верхньому краю. **12)** Аналогічно приклеюем і задню частину чубчика – меншу квітку. **13)** Далі, розвівши велику нижню частину голови, фіксуем її на краю кошика. Не забудьте звернути увагу, де знаходяться ніжки ягнятка. Голова має знаходити-

ся на лінії, що проходить посередині між двома сусідніми ніжками. Приміряємо і приклеюємо голову до кошика. **14)** Всю голову, крім мордочки і внутрішньої частини вух обмазуем клеєм і обліплюем крупинами пінопласту.

Ось і все, коробочка готова. В ній можна зберігати гумки, скріпки, олівці, ручки, різні ковпачки і всякі інші дрібнички, які мають звичку губитися. Але тепер ягнятко буде дбати про ваші речі.

Ягнятко зробила і розповіла вам Ірина МОЙСЕЙ

Розмалюй сторінку

МИШКА

Мишка в нірку поспішала.
Мишка нірку прикрашала.
Наносила в нірку зілля.
Нині в мишки новосілля.

Алиша Алуєсі

Були на світі: круглий сир,
й маленька миша Муссі,
та ще й страшний-страшений звір, –
це кішка Пуссі-Вуссі.

Казала миша: « Любий Сир,
приходь до крихти Муссі.
До тебе я б прийшла, повір,
якби не Пуссі-Вуссі».

Одна секунда до перемир'я

Двох школярів перехожий привів до школи.

- Вони вчинили бійку на вулиці.
- Неправда! – вигукнув один з учнів. – Коли ви підійшли до нас, ми вже збиралися помиритися!

Досить помилок!

- Татку, наш учитель сказав, щоб ти не допомагав мені більше робити уроки.
- Чому?
- Мені досить і тих помилок, котрі я роблю сам.

* * *

- Тато, а де Еверест? – питає донька у батька, який ніяк не може відірватися від телевізора.
- Запитай у мами, вона завжди все перекладає з місця на місце.

Хлопчина налетів на перехожого

- Куди це ти так поспішаєш, хлопче?
- Додому, щоб мене відшмагала мати.
- Невже тобі дуже цього хочеться?
- Звичайно, ні. Але якщо я прийду додому після батька, то це зробить він.

* * *

- Петрику, що таке пряма мова?
- Це коли, що думають, те й кажуть.

* * *

– Я в школі намалював такого ведмедя – усі від страху під парти поховалися.

– А я намалював таких горобців, що всі казали: «Як живі!»

- Покажи!
- Не могу. Вони полетіли.

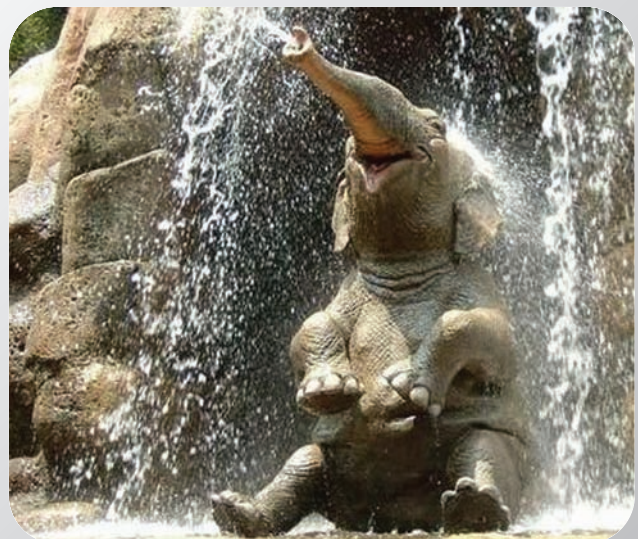

Учень:

- Ось, гляньте, Петре Івановичу!
- Що це? – не зрозумів учитель.
- Фотографія. Ви ж самі казали, що хотіли бачити моїх батьків.

* * *

- Татку, чи слонячий батько тягає слоненят за вуха?
- Ні.
- От шкода! Такі вуха пропадають дарма!

Пишаємося нашими дітьми!

**Сара Розцвіта Федько та Ровена Тімела Лаурюк,
учениці VII-го класу „Б”, с. Верхня Рівна**

**Чезаріна Григорчук, 5 років,
с. Негостина**

**Олександр Козарюк, 4 роки,
с. Негостина**

Учні Технологічного ліцею с. Поляни